SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1275

av Magdalena Hermelin och Matilda Ekeblad (båda M)

Samordnad krigsplacering av nyckelpersoner i samhällsviktig verksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur krigsplacering och inkallelse av nyckelpersoner i samhällsviktig verksamhet kan samordnas bättre med behovet av att upprätthålla landets försörjningsberedskap och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges totalförsvar består av både militärt och civilt försvar. För att totalförsvaret ska fungera måste det finnas personal såväl i Försvarsmakten som i de verksamheter som säkerställer samhällets grundläggande försörjning.

Livsmedelsproduktion, energiförsörjning, transporter och annan samhällsviktig verksamhet är beroende av personer med särskild kompetens och ansvar. I många företag är denna kompetens koncentrerad till ett fåtal nyckelpersoner som inte kan ersättas på ett enkelt sätt. Det gäller inte minst inom lantbruket, där en företagare eller driftansvarig kan bära ett avgörande ansvar för en omfattande produktion. Djurhållning, tekniska anläggningar och löpande leveranser kräver daglig tillsyn och beslut som inte kan skjutas upp.

Om en sådan nyckelperson kallas in till militär tjänstgöring eller repetitionsutbildning kan konsekvenserna därför bli betydande, inte bara för det enskilda företaget utan också för den samhällsviktiga produktion som företaget svarar för. Det militära försvarets personalbehov måste tillgodoses. Samtidigt behöver det civila försvarets förmåga att upprätthålla nödvändig produktion beaktas. Det bör därför säkerställas att det finns fungerande rutiner för att väga dessa behov mot varandra, särskilt när en inkallelse riskerar att slå ut eller allvarligt begränsa en verksamhet av betydelse för Sveriges försörjningsberedskap.

Regeringen bör därför överväga att genomföra en översyn om hur berörda myndigheter utbyter information, hur verksamheters samhällsviktiga betydelse bedöms och hur beslut om uppskov eller annan lösning kan fattas på ett förutsebart sätt. Det bör också undersökas hur företag kan få tydligare information om vilka underlag som krävs för att visa att en viss person är nödvändig för att verksamheten ska kunna upprätthållas. Syftet är inte att generellt undanta företagare eller lantbrukare från totalförsvarsplikten.

Syftet är att säkerställa att totalförsvarets samlade behov vägs in när beslut fattas. Ett starkt militärt försvar och en fungerande civil försörjning är inte motstående intressen. De är två delar av samma beredskap. Sverige måste kunna försvara landet och samtidigt se till att det finns mat, energi och andra nödvändiga varor till befolkningen.

Magdalena Hermelin (M) *Matilda Ekeblad (M)*